

Erdélyi Híradó

Szombaton, Május' 22-dikén (5/22) 1830

Nagybritannia—Frantziaország—A' világ közepe—a' közép-tenger—Németország—Austria
Görögország—Khína—Hirdetések—Nzti. Társalkodó 21-dik Szám.

Nagybritannia

Dublinban, ápr. 28-dikán, minden itza' szegeletén az itt következő Hirdetény volt kiragasztva, a' Vice-Király' Northumberland' parantsolatjára; melyél-fogva az O'Connel Úr által felállított és már foljamatban volt: — "Irlánd' minden hitvallásu barátjainak Társasága" — eltöröltetik: "Minekutánna egy, a' most országló Felség' országglása' 10-dik esztendőjében kibotsátott acta által, ezen fennírás talt: "Veszedelmes Eggyesületek' vagy Gyűlések' elnyomására tzelőző Acták Irlándban" az irlandi Helytartó-Lordnak egy mindegyik más Gouverneurnek, egy más Gouverneuröknek az a' határozom adatott, hogy a' maga' vagy maok' Hirdetménnye vagy parantsolatja által, akarmelyik olyan szeméjyek' Eggyesületét vagy Társaságát vagy Gyűlését Irlándban, mellyet ő vagy ők, a' köztsenességnek vagy bátorságnak veszedelmesek, vagy a' törvények' rendes foljásá al meg nem eggyezhetőnek tartbatnak, egy minden, halasztatott, megújított, egy más módon foljatatott egybe-jövetelét olyan szeméjyeknek, vagy annak, tsak alami részének is, akarmifele név vagy szin vagy kifüggesztett tzigér alatt — megíthatnak és eltörülhetnek, — és minekutána megtudtuk, hogy egy Eggyesület, egy

Társaság vagy Gyűlés ezen nevezet alatt: "Irlánd' minden hitvallásu barátjainak Társasága" Dublin városában felállott és áll; — és, minthogy mi ezen Eggyesület', ezen Társaság' vagy Gyűlés' létét a' köztsenességnek veszedelmesnek tartjuk: — tehát, megíltjuk mi, Irlánd' Helytartó-Lordja és Gen. Gouverneurje, meghatározva ezen Eggyesület eltörlését, a' mondott Eggyesületnek, Társaságnak, vagy Gyűlésnek egybe-jövetelét, és, minden halasztott, megújított vagy más módon foljatatott össze-menetelét annak Tagjainak, vagy egy részének, akarminémü név vagy szin vagy kifüggesztett tzigér alatt legyen az; és, erőssen meghatározódva az ez erránt álló törvényt fenntartani, és az abban kimondott büntetéseket minden átlágók ellen kiszabni, — rájok bízzuk és parantsoljuk minden Sheriffeknek, Mayoroknak, Békebíráknak, és minden egyéb Magistrátusoknak, Tisztviselőknak és másoknak, a' kiket az illet, a' törvény' végrehajtásánál segedelemmel lenni, a' mondott Eggyesület', Társaság', vagy Gyűlés' egybe-jövetelét meggátolni, ezt az Eggyesületet voltaképpen széjjel-verni és eltörteni, és azokat, kik ezen Hirdetés után, ezen parantsolat ellen vétének, kinyomozni 's törvény' elébe adni. — Kíadatott a' kir. Kastéljban, Dublinban, ápr.

24-dikén, 1830. A' Helytartó-Lord' parantsolattjára. — W. Gregory.

A' Morning-Chronicle szalkát lát a' mások' szemében, mikor a' magáéban gerenda van, és azt mondja: "Szembe-tűnő lett-dolog, hogy most Amérikanak minden Köztársaságában, az első Státus hivatalok Fő-Katona-Tisztekkal vannak elfoglalva (mintha Nagybritannia nem legelső példa vólna, holott nem Köztársaság) 1829-ólta, a' mint az itt következő listából láthatni, szinte fele változott azoknak, vagy idejek-tölte által, vagy némely apró revolútióknál-fogva. Ez a' római gyökérertelem "Cedant arma togae" egészen megfordúlva láttatik, 's mindegyikben egy hadi ember áll elől: —

	Jan. 1. 1829	-	-	1830.
Egyg. Statusok	John J. Adams	-	Jackson	Gen.
Mexico	Gerrero Gen.	-	Bustamente	—
Guatemala	Arce	—	Moranran	—
Columbia	Bolivar	—	Bolivar	—
Venezuela külön	-	-	Paez (ideig)	—
Péru	La Mar	—	Gamarra	—
Chili	Pinto	—	Pinto	—
Bolivia	vacat	-	Santa-cruz	—
Buenos-Ayres	Lavalle	—	Rosas	—
Montevideo	None	-	Andrea	—
Hayti	Boyer	—	Boyer	—

(Paraguay és Francia, exlex)

A' Timesben ez a' jegyzés van: "A' Frantziák nagyon büszkék az áfrikai hadiszállítvány' egybe-hasonlításival, a' Buonapartejével Alexandriába. Azt mondják, hogy az ő' hajóseregek, se erejében, se készületeiben nem alábbvaló; tsak a' következtést a' frantzia tengeri erőre-nézve, nem szeretnék a' hasonlítást kiterjeszteni. (Abukiernál verte-meg Nelson a' frantzia hajósereget; de a' kiszállásra-nézve, haszonatlan). A' mi e' mostani expeditio' haszonérdeklését illeti, ha bár oly' fontosnak tettzik is az Frantziaországban, nem lehet azt ezen tekintetben az égyiptomival egybe-hasonlítani; mely, valamint az eltitkolásra, úgy a' Vezérje' ka-

rakterére-nézve is, Európának minden szegletében, rendkívülvaló érzést indított.

Bahiából írják mártz. 6-dikán, hogy febr. 28-dikán agyon lőtte valaki az ottani Gouverneur, ki Portugall születés volt, és igen gyűlölte a' nép. De, tsakugyan nem lett zenebona.

Apr. 25-dikán jelentik Toulonból, hogy már egynehány nap-ólta rakják a' lőtakarmányt a' hajóra; 15 sajtó igen kis helyre sajtólta azt tsonóra: 25-adikán érkezett oda Brestből Duquesne liniahajó, a' leszerszámozott (raser) liniahajó, Guerrière; Artemise fregatte pedig Lorientből. Az utolsó zivatar, mind a' tengeren, mind a' kikötőben tett kárt. 22-dikén próbálták-meg a' kiszállítás' módját a' lapos hajókkal, mely mindenek' tsudalkozására igen jól esett-ki. A' Tisztek elálmétkodtak, hogy a' móreai kiszállításnál nem ezt a' rendszabást vették-elő; 's némely öreg katonák ára emlékeztek, hogy az égyiptomi szállítványnál korántsem volt olyan könnyű segedelem. Azomban ez a' mód rendkívül egyszerű.

Frantziaország

A' Moniteur, apr. 30-dikán jelent: Ö-sicíliai kir. Fgek. apr. 14-dikén indultak-el Madridból. Az egész katonaság fegyverben állott. Lassan utaznak ÖFgek, Madridból Bayonnecig (96 lieues) 12 nap: egyik okát tsak magoknak kellene tudni, nem kidobolni; másik pedig az, hogy az emlékezetes tárgyakat, kívánják meglátogatni. Ugyanezen okból látogattják-meg Pau városát is, 's itt, IV-dik Henrik' születése' kastélját 's bőltsőjét fogják meg-tisztelni. Castellamare Gróf és Grófné név alatt utaznak, 's mindenütt vendég fogadóba szállnak. — Ö kir. Magassága, Madame, Berry Htzgné, apr. 28-dikán mentel Párisból, Fges Szüléi elejekbe; Bloisban fogja bévárni ÖFgeket, a' honnan a' Fges utazók Chambrod Kastélyba men-

ek, mely a' Bordeaux Htzgé : innen, egy ápi mulatás után Bloisba vissza menvén gy' indulnak tovább Chateaudun-felé, jtzakára. Következő éjjel Rambouillet-en hálván, másnap' St. Cloudba érkez-ek, a' hol, mipekutánna Rokonjokat fel-öszöntötték, a' számokra, 's utazássok-
an öket-kísérő 116 személy' számára fel-észített Elysée-Bourbon palotába beszél-
anak.

Az áng. Shooner Lady Emily, 10 áyús, Happenstall Kapitány, megérkezett pr. 19-dikén Máltából Marseillebe. Nayon szembe-tünt az itt, egy olyan ki-ötöben, a' hol nagy hadi-készületeket esznek, 's úgy láttzik, az oka itt fek-
zik, hogy a' Frantziák' kiszálló mester-égét, melyről a' Journálokból ugyan e-
geget hallanak, ott helyben tapasztalhas-
ák, mint ők szokták. E' szerint, nem
ehet tsudálkozni, ha ez az ánglus Shooner
' frantzia hajósereget távolról kíséri és
zemmel-tartja, sőt még Máltába is vagy
nás valahova (Algierba) tudósítást fog ten-
ni; melyet röviden így adhattunk volna
lő: Lady-Emily, Kém.

Egy méltójegyzésü per indúlt-el Pá-
isban, mégpedig a' dohány-regaleval. Egy
Duchâtelier nevü Úr, oly' ügyesen ra-
olta-meg a' plántaországot, hogy a' do-
ány-plántának hasznát nem-veve, még
olyan valami termett-elő, mely a' kor-
ány' tobák-szipákjához (a' por-tabák-
ioz) tökéletesen hasonló; és a' melyet
élannyin ad, mint a' dohány-por-tabák
ék. Nem titok az Abaldo előtt a' vesze-
lelem; 's azt gondolta, hogy törvényes
eladás által meg fog szabadulni a' ve-
ekedőtől: de nem kívánsága szerint e-
ett-ki a' dolog. Megesketett Kimikusok
izonyították, hogy az eleyben legkeve-
ebb dohány sints; ámbár az, különben,
inden tulajdonsággal bír. A' napokban
ellett volna a' sententziának eldűlnie; de

a' Felek' kívánságára, elhalasztódott az,
mivel' ezek alkuba botsátkoztak. — Du-
châtelier Úr 200,000 frankot kíván — le-
hetett volna még egy 0-t tenni utánna —
ha titkát fel nem fedezi (magában tartja),
és a' fábrikáját el nem adja.

A' Gazette de France-ban, máj. 2-
dikán ezek a' tudósítások vannak: "Am-
bár némely Journálok mást állítanak, m^o,
touloni levelek szerént, nem ok nélkül hisz-
szük, hogy a' hajósereg máj. 6-dikán el fog
vitorlázni. Az egész hadsereg össze gyűl
4-edikén az ő' fekvő-helyeikben. — Egy
Journal, még ma is kétségsbe meri hoz-
ni a' Kamara' felbomlását. Mi, nem tud-
juk éppenségesen, melyik nap' hívják ösz-
sze a' Kollegiumokat, de, annak állítá-
sa mellett maradunk, hogy júl. első fe-
lén, az egész választásnak vége lessz. —
Nem igaz, hogy Leopold Printz (mert a'
Temps és a' National azt állították volt)
nem vállalta volna fel a' görögországi Fe-
jedelemséget. Maga-meghatározatlanul jött
ő Londonból ide, és ugyanazon bizony-
talanságban ment vissza.

Vire' környékén, és a' Manche-De-
partement' egy részén, sok gyűjtogatás e-
sett mostanában, úgy hogy, a' caeni tör-
vénszék munkába vette, és egy nyomo-
zó Biztosságot küldött a' káros helyekre.
A' bírói parantsolatok' elő-segállítására,
Caenből és Granville-ből, mindegyikből
30 emberből-álló szakasz ment oda.

A' világ' k ö z e p e — a' közép-tenger
Algier és Északáfrika forog most elő-
kelőleg minden ember' nyelvén, ebből
áll a' napi beszélgetés, — tsak a' Protokól,
ez a' saját hasznót kereső gánts közibe ne
szöllna mindenkor, a' civilisatio' gyalá-
zattjára 's minden keresztény' kárára. Fran-
tziaországot legközelebből érdeklí Áfri-
ka, de, érdekel az minden nemzetet, —
minden egyyes embert. Próbaköve még
az, annak is, ha valjon a' politikai indú-

latosság, az intselkedés fordúl-é feljül, vagy a józan-okosság. Minden esztelen és fanatikus szerentsétlenséget kíván a' frantzia hadi-szállítványnak, tsak azért, hogy Polignac és Bourmont Uraknak annál inkább meggyüljön a' bajok, nehéz szám-adásba bonyolódjanak, — talán a' Királyság is veszedelemben forogjon. Esztele- nek! — Visgáljuk-meg a' dolgot két ól- dadról, világos, meg nem kötozött szem- ügygel. Valóban, semmi próbatétel nem lehetne az egész Európának popularisabb, mint a' frantzia hadiszállítvány, — nem is más ennek a' szándéka. Ha volt vala- mi, a' mi az Európaiaknak, ennek az e- rős, derék vitéz, oly' végetlenül civili- záltabb mint minden mahomedanus stá- tus, oly' hetsület-érzéssel teljes, — s e- zen hetsületet mint első elementumot (e- redítöt) tekintve — ha, mondom, ezen Eu- rópaiaknak együtt-véve, gyalázatot szer- zett; tehát ez, ezen tolvaj státusoknak léte, tsúfolkodó nyakassága és ártalmas maga- viselete. Legyen szerentsétlen tehát az, a' ki ezeket akarmi tisztátalan szándékkal e- lö-segíti! Sokszor, kivált a' régi időkben, a' pénzbeli segedelmet, Adónak, s ezt se- gedelemnek tartották. Nints itt semmi oly- lyas megsalatkozás, kettős értelem vagy szépítés gondolható. Adó az, melynek wots- ka és gyalázattja az által lárváztatik, mi- vel' az együtt az egészset, mivel' az, nem éppen tsak a' gyengébbeket találja, mi- vel' egyik a' másik megé búvik, és a' mindennel-köz-séggel s a' nyilvánál szé- píti gyalázattját. Hanem, — már belé- faradtunk! Nevezetesen, mi Németek, nem vagyunk kiszabadúlva. Nem tsak hogy mi, valamint mások, fizettjük a' barbarus a- dót; hanem még, e' mellett sem vagyunk bátorságban a' megtámolás és fosztás ellen.

A' Hanseatusok (Brémen, Hamburg, Lübeck), panaszolkodtak 1817-ben a' (né- met) Szövetség-gyűlésben, hogy tunisi

ólalkodók (Káperek) az Atlantik tengerig, sőt az északi tengerig (a' Calais-i tsator- nán felül) mertek menni, — s az ő' ékes beszédü elő-adássok, a' Szövetség-gyű- lés' akkori értekezéseiket nagy méreggel értették-meg, egy olyan időben, midőn még az 1814- és 1815-dik esztendőnk nem voltak elfelejtve. A' panasz-írásban ezek voltak: "Ezek a' tengeri-tolvajok, kik Né- pek' törvényét nem esmérnek, és tsak fosztás-végett mennek-ki, kiknek az ő' hadizenettjeiket, tsak megtámolás által tud- hatni-meg; ámbár nállok az olyan fosz- togató-hajók' felkészítését, nem úgy kell nézni mint magánosok' próbatételeit, ha- nem mint Regaliákat, — nem köttettek az időhöz, a' formához; váratlanul bukkan- nak a' fegyvertelen ügyefogyott kereske- dő-hajókra, és nem tsak a' tulajdont ra- bolják-el, hanem az embereket is, né- met pólgártársakat, kiknek szorultsági si- költassokat a' barátságos tengerpartok vis- hangoztatták, melyeknek szemek e- lött, áfrikai tengeri tolvajok, azokat, a' rabszolgaság' setét barlangjába húzzák- vonják. Az ilyen fajta veszedelemben- forgásokat, nem lehet felszámálni; s ép- pen azért nints ellene semmi bizodalom. "És, Burkusország vezette osztán a' Bíz- tosság' nevében a' szószóllást. A' többek közt azt végezték, hogy a' Portához elő- adásokat küldjenek. És, valósággal tulaj- donit is ez a' Porta valami Fő-Föséget és védjust (patronatust) ezen tolvaj-stá- tusok felett; s így tartozik vagy tartozott ő nekünk mindenikönknek bizodalommal, megszabadítással ezen adótól és tökéletes kezességgel. Külömben, nekünk is van jus- sunk nyilván és népek' törvényénél-fog- va, a' Portára támoszkodni. — Frantzia- ország, a' revolutio' következéséül és u- tána - hangzásánál - fogva, valami nagy munkásságra törekedik. Bizonyoson köny- nyebben el lehet Agiert, Tunist és Tri-

list venni, mint Mainz-ot, Koblentzet
 ; Luxenburgot. Innen a' Rajnán nem fél-
 ek az olyan háborútól és nem is kíván-
 k azt. Igen nehéz megmondani, ki fog
 nnál nyerni. És éppen ez az, hogy kár-
 anykodunk; mert sok gőg megalazta-
 ott már — például. Ez az oka hogy a' há-
 orú' — egy igasságos háború' mezejét —
 jobb lessz Északáfríkába által-tenni. Ugye
 a' Bourbonoknak, Buonaparte után,
 zükséges az emelkedés és a' fény, még,
 aját nemzetjek előtt is. Rois fainéants
 tunya Királynak), nem szabad ott töb-
 é lenni. A' többi Európa', a' Leibachi Con-
 resse, a' veronai, a' londoni értekezé-
 ek, jól érzették ezt. De a' háború-jára-
 ok Cadizba és Kórinthusba vagy Nava-
 inba, tsak résziben érték azt el, ha bár
 ? volt is azoknak tzeljok. A' kimenetel
 után, azt kérdezték ugyan egymástól: mi
 asznunk volt abban? — Haszon az, hogy
 nég, Bourbon ül a' spanyol kir. széken,
 sak már — — ; haszon [az is, hogy
 egy új státus lép a' rendbe, egy okos és
 ragonos Német — nem — Anglus — Htzg.
 datt; — haszon, hogy ez a' státus minden
 zorgalomnak, minden kereskedői szer-
 ezetnek tátványitva fog lenni, és felszám-
 áthatatlan magához-vonszó alakkal bír.
 Sokkal fontosabb az északáfríkabeli ha-
 zon' kérdése. Tsak azért esne-é az a' köl-
 séges és talán véres járás, hogy XIV-dik
 Lajost kövessék, hogy a' legyező' tsapá-
 sát megbüntessék: úgy, inkább maradt
 volna el. A' nemzetek, kedvetlenül fize-
 tik az olyan apróságokat. Nem tsak az
 ingadozó Ministeriumnak, hanem a' ko-
 ronának magának is nagy kárára lenne,
 ha bár tsak ideig-óráig tartó győzödel-
 met nyernének is. Mi nyugtathat-meg min-
 ket és nyomhat belénk bizodalmat az é-
 gyiptomi Basa' ott elterjesztett hatalma-
 felől? Az ő' jobb tulajdonságai, az ő' és
 alán saját fija' múlandó, gyakorta vesze-

delmes létéhez vannak kaptsolva. Akkor
 osztán más Arabsok, Barbarusok, Moorok
 fogják üzni ugyanazon alávaló nyeresé-
 get szülő mesterséget. Sokkal inkább, eu-
 rópai civilisatiót kell oda ismét bevinni,
 vagy — egészen kimosni kezünket a' já-
 tékból. Frantziaországának nagy telepekre
 van szüksége. A' 7 esztendei háború, Ca-
 nadába's a' revolutió, Louisianiába' került
 neki, a' Mississippinek minden megmér-
 hetetlen segéd-forrásaival együtt, hogy
 más bírtokairól vagy szigeteiről ne beszél-
 jünk. Apró telepek, nem szolgáltatnak oly-
 lyan alakokat, a' mijjenekről itt szó van,
 azaz, nem annyira gazdagság és plánta-
 ság, mint inkább kibontakozás és fogla-
 latosság. Anglia, nagyon kirekesztőleg ur-
 ralkodik a' tengeren. És a' másod-rangu,
 de még is igen számba-vehető egyenlőség,
 vagy egyenlőség' fajtája, egészen össze-
 rogyott. Nints most vissza-állításáról, sem-
 mi szó. Nints ide Álgiának semmi szava.
 Hanem, uralkodik Európában egy termé-
 szeti irigység, a' boszankodásnak egy igen
 nagy grádusa, Angliának fennyen beszél-
 lése-felett; mellyet ott, mérsékelni kell,
 ha a' legveszedelmesebb gyümölsöt nem
 akarja teremni. Ez az irigy-féltés, ezek
 a' mindég alkalmatlan és nem méltatlan
 érzések, mindennel-köz gyűlölséggé fog-
 nak válni, ha Anglia Frantziország' jól-
 tévő szándékainak, és még állandó letele-
 pedésének is ellene szegezné magát. Hadd
 vegyenek ott magoknak foljamatot, tör-
 jenek próbatételeiknek útát, szellőztes-
 sék-ki bátorságotskájokat; — nem botrán-
 koztat ez, senkit! Vagy az anglus tűnő-
 dés nagy feneket kerített a' dolognak —
 logicé mondva — felesleg demonstral. —
 Bizzuk a' kitanúlt Frantziákra a' hadi-
 szállítvány' kimenetelét, jobban tudnak ők
 ahhoz mint mi, tsak a' jó-kimenetel ut-
 táni következtetésekhez szóljünk, melegits-
 tsék újra fel ama' régi emlékezeteket Car-

thagóról, Rómáról, az északi Németekről, az Arabsokról is a' Kalifák alatt. Nem láttunk még tökéletesebbet és tanúságosabbat, semmi-se adja kezünkbe olyan sorral és egybe-függéssel az esztendők' ezerein által lett történeteket, mint Morgan Anglusnak az Algier-ja, mely éppen most 100 esztendeje íródott, minekutána ő sok ideig ott lakott és gondosan szemlélődött. Hosszas és unalmas ugyan, ez a' gyűjtemény; de a' fő-tágyakat mind megtalálni benne. A' termékenység nagy gradusát, — azon birodalmak' fényét, — minden háborúkat egygyütt, — a' 6-7 száz Püspökséget, egész az Átlás hegyközeikig be, — oly' sok várost, mellyek most düledékben és feledékenységben vesztegelnek. De azomban a' szünteleni statikáját, ugyanaz-ságát a' kezdeteredeti lakosoknak, az ő' Fejeiknek, politikájoknak, hitetlenségeknek, talentomaiknak, mellyek honni Moor-Hitzgeknél kitettik; az ő' — az európai systemával, a' kereszténységgel valamint az Islámmal össze nem-érkezhető életmódjokat és gondolkozások' módját, de szerentsére, az ő' zivódásokat is, és az eszközöket, őket zabolán tartani — feltalálni Morgan' Algierjában. Oda függesztjük tehát most, reménységgel és a' legforróbb óhajásokkal szeméinket.

Németország

A' Münchenben kijövő Inland (Foljórás, az Ausland' pajtása), máj. 5-dikén jelenti: "Minthogy ÓFge. a' Király, méltóztatott kinyilatkoztatni, hogy az ekkorig, a' görög-Eggyesület' által folytatott nevelését 6 görög fíjúnak és egy görög leánynak az Ó-Fge' saját költségén folytatni és végre-hajtatni kész volna; tehát, az Eggyesület, a' szenvedő Görögök' segedelmére gyűjtött adományokból, 10,000 ezüst-for. tőkét rendelt-ki, egy görög fíjúnak a' királyi Kadette-karban szabad nevelésére örök-időkre. ÓFge. a'

Király, méltóztatott ezt az örökséget, mártzius' 11-edikén e' f. e., nem tsak helybe-hagyni, hanem azt, az ország' törvényeinek országlási védelme alá is tenni. — A' pergamenen, oct. 16-dikán, 1829-ben költ és kiadott kezdeteredeti-örökség' egy példázattját, el is küldötték már a' görög országlósékhöz; egy másikat pedig a' Hadministeriummal közlöttek, végre-hajtás végett. — Ezen örökség-írás' 6-dik §-e (tziykkelye) szerént, ezen szabadhely betöltését ÓFge. a' Király teszi-meg először; a' következőket pedig örökké a' görög országlósékhöz által ajánlott 3 fíjúból választja-ki ÓFge, méltó okok' feladásainál-fogva. Az ajánlandó fíj, legalább 9, legfeljebb 12 esztendő, a' görög Státus mellett érdemeket szerzett ember' fíja, 's ha lehet, a' haza' szolgálatjában elesett férfi' el nem romlott erkölcsü, jó hajlandóságú árvája legyen. A' bajor nemzet' jószívűségének szép és tartós emlékje fog ez maradni.

Austria

Béts, máj. 8. — ÓFge., a' Tsászárság és Király, méltóztatott saját Cheveaux-leger-regementje' Obesterét, Báró Puchner (Puki) Antal Urat a' Mária-Theresia' katona-Rendje' Vitézzét, és mint régi magyar nemesi születést is, katonai megkülömböztetett szolgálattjáért, Magyarországon Bárói rangal megajándékozni.

Görögország

A' Kintstár-Biztossághoz az itt következő Izenetet küldötte Görögország' Elöl-ülője, a' Courier de la Grèce szerént: "Eynard Ur szakadatlanul teszi bizonyosságát nagy-lelkü részvételének Görögország' eránt, mellyel ő ezen tartományhoz viseltetik. Tudják Uraim, hogy ő már saját pénzéből 700,000 frankot adott költsön. Vólt neki 50,000 font St.-je, görög tőkepénz. Eladta ő azt 204,860 frank nyereséggel, mely neki sajátja, mivel a'

aga' szerentséjére, Görögországnak legnagyobb szüksége' idején, sokat adott kölön, 's ennek zálogául volt nálla 30,000 St. — Ezt a' 204,860 frankot Görögországnak ajándékozza. Eynard Úr megtartóból 104,860 frankot, a' 700,000 frank' gyasztására, és küld kész-pénzben 100,000 frankot; mellyet éppen most vevénk kezünkbe. Ezen ajándékhoz feltételek vannak kaptsolva. Az ő' hivatali írása által m. 2-dikáról, feladja azon pénz' mirebilitését, mellyet mi elkövesstünk. Mindezek-előtt azt óhajtja, hogy a' szántásve's segítődjön-fel; 's e' végett kiszab ő' 5,000 frankot, egy mustra-major' felállítására. — Hogy ezen kívanságot teljesítük, megszóllítottuk Paläolog Urat, hogy nekünk adjon-fel egy felszámolást azon öltésgről, mellyet a' Tyrinth-ben elkeze'tt munka' folytatására, valamint a' szükséges épületek' felállítására kell kiadni. — Itál küldjük Néktek, ide tsonózvva, az ő' tudósítását és számba-vételét. Helybe-eggyük az ezen tudósítás mellé tett planumot, és hatalmat adunk Uraságtoknak, fenn említett summát az ő' rendelkezésre tartani: de magatoknak ezen sum-mákról számot adni, a' miket Ti, neki ezéhez fogtok adni. — Küldünk itt egy levelet az Alexander Newsky (hajó) Com-mandánsának, mely hajón az Eynard Vi-z' Úrtól érkezett 100,000 frankal-tele 4 ordótska van. Utóbb, fogunk nektek pa-antsolatokat küldeni ezen summa többi része-felől, mellyet lelki-esmére'tesen kell ezen nemes és nagy-lelkü Philhellene' szán-éka szerént elkölteni. — Nauplia, mártz. 1830. Az Elölülő: Capodistrias J. A. Statustitoknak: Spiliadis N.

Khína

Humbold Báró, az ő' utolsó útazá-ban Muszkaországban, a' khínai határ-éleken is járván, egynehány khínai kéz-ásokat és nyomtatványokat hozott ma-

gával, és a' királyi Könyvtárnak ajándé-kozta azokat, Berlinben. Ezen írásokat illetve, némely fontos tudósítások van-nak a' Staats-zeitunghan mellyeknek egy-gyike, ez: "Az uralkodó Tsászár' nevét, nem tudják Khinában, annak életében; ha azt valaki tudná, és kimondaná vagy le-írná; Felségárulásnak tartanák azt. Or-száglásához fogásánál, mindegyik ad a' maga' országása' idejének egy nevet, és ő' szerént számlalják az esztendőket. Mi, Európaiak úgy élünk ezekkel az ország-lás-periodus nevekkel, mintha azok a' Tsá-szárók' saját nevei volnának; de Kang hi vagy, Hosszú szurkosfenyő, soha-se volt. A' most uralkodó Tsászár Khinában, sept. 2-dikán, 1820, hágott a' fejedelmi-szék-be, és mindjárt Tao kuang-nak az O-kosság' világának nevezte országása' ide-jét; melyhez vannak azolta napszámoz-va (dátálta) minden eredet-írásokban; pl. mint a' febr. 25-dikei Zeitung, 1825 "2 esztendő, 5 hónap és 25 nap a' Tao Kuang' szakában." A' dátum után, kö-vetkezik egy Index áról, a' mi a' (khí-nai) Híradóban van: de a' Híradónak, se titulussa, se lapszámja nints. A' Híradó, jön-n ki naponként, Pekin-ben, 's a' tartományokban, azt a' részét, a' mely azokat különösön illeti, újra nyomtattják. Ez a' nevezet: "Hivatali vagy Országlási Híradó", sokkal jobban megfelelne an-nak mint-sem ez: Híradó (Zeitung, Jour-nál). A' tartományi és centralis Tiszt-viselő'knek minden tudósításai kijönnek ab-ban, a' Tsászárnak azokra következő vég-határozásaival egygyütt, egésszen különös eseteket írnak benne le; de más országi történetekről, soha, egy szó sints. Egy helytelen tudósítást, költött történetet, vagy tsak saját jegyzését is tenni a' khi-nai Híradóba, tsászári engedelem nélkül, — életbe' kerül. — Minden, tsászári tu-dósítások (Rescriptumok) előtt, ez a' kü-

lombosztató béjjege áll: "fong, azaz, Tisztelettel, vagy Tiszteletre ügyeljenek." — Bizonyos vétkek felett, együtt ítélt a' Tsászár az Akadémia' legfelső birodalmi-Collegiumával Hanlin lin = toll-erdő. "Az itt következő, méltó-émlékü esetet beszéli egy kínai Híradó: "Egy Mandarine, Tsing choa, kiadta a' Kang hi híres Lexiconnak egy második nyomtatását, és az elő-beszédben az országló Tsászár' nevét "ming" leírta. Visgálat alá vették ezért őtet, és; ára sententiázták, hogy össze-daraboltassék, — úgy, az ő' fiai is. Asszonféle rokonságait, rabszolgai sors érje. A' Tsászár, megengesztelte ezt a' sententiát; Tsing choa-nak tsak fejet kell venni, és a' fiai nem kell mindjárt kivégezni, hanem öszre tartogatni, midőn azon nagy birodalom minden gonosztévőit egy nap ölik-még. Az asszonyfélék eránt hozott ítélet-tétel, meg-erőssítettett.

Hírdetés

Méltóztatott Ó ts. k. Fge. a' Frankenstein Grófságból, az ellenség' beütésére kibújdosott és az Erdélyi Nagy Fejedelemségben tartózkodható megkárosodotak' kedvéért, azt rendelni, hogy ezek, Sept. 1-ső napjáig még, az őket illethető kárpótlás-végett, írott bizonyságok mellett, a' Kološvári Magistrátusnál magokat bejelenthetik.

—O—

Kerülő Hirdetés a' f. e. Jan. 2-dikán sorsvonás által kijött Banko-Capitalisok' készpénzbeli kifizetéséről.

A' ts. k. Udvari Kamara' e' f. e. Jan. 9-kén költ Rendelésénél-fogva, mindennek tudtára adatik; hogy az öt pCentes Banko-Capitalisok, mellyek a' f. e. Jan. 2-kán kihúzatott 77-ik Seriesre, a' 70160 számtól, az 70813 számig felosztattak, a' ts. k. közönséges Status- és Banko-Aldosság-Cassájánál, a' Hitelezőknek, a' Capitalis megnevezett betségben, kész ezüst pénzül e' f. e. Febr. 1-ső napján kifizetnek. — A' Capitalisnak vissza fizetésével egyszersmind, a' f. e. Jan. 1-ső napjáig eső Interest, Bétsi betségben, és Jan.

1-ső napjától-fogva Febr. 1-ső napjáig a' kezdet-eredeti Interestek száztól ötével, ezüstpénzben fognak kifizetődni. A' Circularis' 4-, 5-, és 6-ik (§) tikkelyeiben megállapított-meghatározások is helyt találának ezen Capitalisok' kifizetésekor.

—O—

Az Erdélyi Fő-Hadivezérségnek, ezen Királyi Fő-Kormányzékhez mostanság tett kinyilatkoztatása szerént, az ezen hazabéli Lótenyésztetésnek, az által is lejendő elő-segállítására-nézve, hogy nevezetesen a' ménestartó Gazdák bizonyosok lehessenek, méltóztatott Felsőleges Urunk kegyelmesen azt rendelni: hogy az ezen Országban quartélyozó könnyű Lovasság' számára megkívántató Remonda-Lovak nem tsak ezen folyó esztendőben, hanem ennekutánna is mindég a' lehetőségig, ha t. i. azok a' szükséges mennyiségben és minéműségben találatnának, mind a' Hazában vásároltassanak.

A' Gazdaság' ezen ágának előmozdítására tzelőző kegyelmes Parantsolat' következéséül, a' Fő-Hertzeg Jósef Fűszár-Ezeredjéhez, megtette a' Tartománybéli Fő-Hadivezérség az eránt a' szükséges Rendelést: hogy az írt Ezered' számára, az idén megkívántató 100, azaz, száz darab Remonda-Lovak, egyenesen a' hazabéli méneses Birtokosoktól, vagy egyes lovakat tartó Gazdaktól is, Sokadalmakban (nem pedig előre tett egyezés szerént, Lieferansok által) vásároltassanak.

Azon Remondáknak pedig, mellyek a' könnyű Lovasság' számára megkívántatnak, tökéletes egésségeseknek, hiba nélkülvalóknak, jó erős ajjosoknak (alkotmányuaknak) magosságokra-nézve pedig 14 markosoknak és 3 hüvelykeseknek, végre, 5 és 7 esztendőök közöttvalóknak kell lenniük, és az ilyen Lóért 105, azaz, száz öt Rft., ezüst-pénzben fog fizettetni.